

K43317003 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

คำสำคัญ : เจดีย์ในประเทศไทยหลัง พ.ศ. 2475

ชัชชัย ขอดพิชัย : เจดีย์ในประเทศไทยหลัง พ.ศ. 2475 (THE EVOLUTION OF CHEDI IN THAILAND AFTER 1932 A.D.) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ศาสตราจารย์ ดร. สันติ เล็กสุขุม. 195 หน้า. ISBN 974 – 641 – 037 – 7

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการทางวิวัฒนาการของเจดีย์ในประเทศไทย ที่สร้างขึ้นหลังปี พ.ศ. 2475 ในประเด็นความหมายและรูปแบบของเจดีย์ โดยกำหนดเจดีย์จำนวนหนึ่ง เพื่อเลือกมาเป็นตัวอย่างประเด็นศึกษาวิเคราะห์ การศึกษาเจดีย์ที่ผ่านมาระนุถึงการสร้างเจดีย์ตั้งแต่สมัย รัชกาลที่ 4 ที่เปลี่ยนแปลงจากแนวสืบทอดตามแนวทางวิวัฒนาการ เป็นการย้อนกลับไปจำลองแบบจาก เจดีย์ในสมัยอดีตราชธานี เช่น สุโขทัย หรืออยุธยา แต่เหตุการณ์สำคัญในสมัยรัชกาลที่ 7 คือการ เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีผลอย่างสำคัญต่อการสร้างเจดีย์ที่มีนัยเด่นชัดขึ้นซึ่งการหวนกลับไปหาแบบต่างๆ ของเจดีย์โบราณต้นแบบเพื่อนำมาผสมผสานเพิ่มเติมรูปแบบใหม่ และเจดีย์ที่สร้างขึ้น ใหม่ก็ได้ก่อเกิดจากพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ กลายมาอยู่ในความอุปถัมภ์ตามความศรัทธา ของพุทธศาสนิกชน ซึ่งพระสงฆ์ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างเจดีย์ตามวัดวาอารามต่างๆ อยู่มาก

ข้อสรุปจากผลการวิจัยนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ความหมายของเจดีย์โดยหลักยังเป็นสิ่งก่อสร้างอันหวนแก่การเคารพบูชาที่บรรจพระบรม สารีริกธาตุ หรือพระอัฐิพระมหากษัตริย์ หรือสิ่งเกี่ยวเนื่องในพระพุทธศาสนาตามความเชื่อโบราณ แต่มี อีกนัยหนึ่งที่แปรเปลี่ยน คือ เพื่อบรรจุอัฐิของบรรพบุรุษ และในปัจจุบันก็มีปรากฏการสร้างเจดีย์จำลอง ประดับโรงแรมทันสมัย ซึ่งมีได้สื่อถึงความหมายของการเป็นเจดีย์ในพระพุทธศาสนาอยู่เลย

2. รูปแบบของเจดีย์โบราณต้นแบบเป็นสัญลักษณ์เพื่อระลึกถึงความศรัทธาศักดิ์สิทธิ์ที่เจดีย์ หลัง พ.ศ. 2475 หยิบยืมมาและเพิ่มเติมลักษณะใหม่ เช่น ประโยชน์ใช้สอยตามความนิยมของยุคสมัย รูปแบบของเจดีย์จึงเปลี่ยนไปจนกระทั่งเป็นรูปแบบใหม่ รวมถึงการจำลองย่อแบบเป็นเจดีย์ซีเมนต์นำไป ตั้งไว้ภายในวัดเพื่อบรรจุอัฐิบรรพบุรุษ ความศรัทธาและการยอมรับเจดีย์โบราณต้นแบบที่เป็น แรงบันดาลใจในการสร้างเจดีย์สมัยใหม่จะจำกัดอยู่ในหมู่ผู้ที่ใกล้ชิดผู้สร้างหรือผู้ออกแบบเจดีย์ในวัดที่ เลือกมาเป็นตัวอย่างประเด็นศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า รูปแบบเจดีย์ที่สร้างขึ้นใหม่แฝงแนวความคิดสร้างเอกลักษณ์ใหม่ของ เจดีย์ให้เกิดขึ้น เพื่อผลทางการดึงดูดพุทธศาสนิกชนให้เข้าวัดปฏิบัติธรรม และบริจาคทรัพย์เพื่อทำบุญ บูรณปฏิสังขรณ์เสริมสร้างวัดวาอาราม ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมทางพุทธศาสนาของวัด อันสะท้อน บริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน

K43317003 : MAJOR : HISTORY OF ART

KEY WORD : CHEDI IN THAILAND AFTER 1932 A.D.

TATCHAI YODPICHAI : THE EVOLUTION OF CHEDI IN THAILAND AFTER 1932 A.D.. THESIS ADVISOR : PROF. Dr. SANTI LEKSUKHUM. 195pp. ISBN 974 – 641 – 037 –7

This research is aimed at investigating the evolution of Chedis in Thailand that were built after 1932 in terms of patterns and meaning through a number of Chedis designated as the object of this study. Previous studies on Chedis indicated that since the reign of King Rama IV, traditional Chedi construction had shifted from its evolutionary course towards imitation of Chedis of the former Thai capitals, namely Sukhothai and Ayutthaya. However, a landmark incident in the reign of King Rama VII – the 1932 coup d'etat – brought about tremendous effects upon Chedi construction, which apparently reverted to ancient chedis for patterns and designs. In addition, new Chedis are not built at the royal behest of the kings, but instead under the patronage of pious Buddhists, with local monks playing an important role in their construction.

The research has reached two conclusions as follows:

1. Meaning. By and large, Chedi remains a structure of worship housing the relics of the Lord Buddha and the ashes of late monarchs. However, they were later built by ordinary folk to contain the remains of their ancestors. It is also worth noting that replicas of Chedis have been fashioned as modern hotel decorations, and in this way they do not reflect their meaning as Buddhist Chedis.

2. Patterns. After the year 1932, styles of ancient Chedis, which were symbols of faith and sanctity, were borrowed and new features, i.e. usage, were added to create new patterns causing Chedis to completely change in function. Small cement replicas were also built by ordinary people at the temple to keep the remains of their ancestors. Faith and acceptance towards ancient Chedi prototypes that inspired the creation of contemporary Chedis are usually limited among those closely acquainted with the person who designs or commissions the construction of Chedis in the temples designated as the objects of study.

This research also found that the new patterns of Chedi embody the concept of creating a new identity for the structure in the hope of attracting Buddhists to the temple so that they would practice Dhamma and make donations for the temple renovation as well as religious activities, thus reflecting the current context of Thai society.